

придатні для вживання у свіжому вигляді. Вміст у зеленій масі: сухої речовини 10,81%, вітаміну С 8,50 мг/100 г, цукру 2,15%.

Сорт середньостиглий, початок збиральної стиглості настає на 30 добу після масових сходів. Період господарської придатності триває 19 діб, що на 7 діб більше за стандарт.

Отже, на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН проводиться селекційна робота зі створення конкурентоспроможних сортів хризантеми увінчаної (*Chrysanthemum coronarium* L.), придатних для використання в овочівництві. Створений перспективний сорт 'Успіх', який переданий до компетентного органу для проведення науково-технічної експертизи з метою реєстрації прав на нього.

Стариченко Є. М., Орленко Н. С.*, Мажуга К. М., Орленко О. Б., Маслечкін В. В.
Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна
*e-mail: n.s.orlenko@gmail.com

ДИНАМІКА ПОДАЧІ ЗАЯВОК ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЕСТРУ СОРТІВ РОСЛИН, ПРИДАТНИХ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ ЯК ІНДИКАТОР СТІЙКОСТІ АГРОСЕКТОРУ

Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр сортів), що включає сорти, які пройшли випробування, а також ті, що додані за спрощеною процедурою, забезпечує доступ до високопродуктивних сортів. Це критично важливо, оскільки допомагає зберегти обсяги сільськогосподарського виробництва, незважаючи на проблеми з логістикою, руйнування інфраструктури, мінне забруднення та кліматичні зміни, спричинені війною. Включення нових, адаптованих до різних регіонів України, сортів дозволяє аграріям обирати оптимальні варіанти вирощування, підтримує конкурентне насінництво та охорону прав селекціонерів.

Аналіз динаміки поданих заявок за 2022–2024 роки свідчить про відновлення активності після першого року повномасштабної війни. Так, у 2022 році була відмічена найменша кількість заявок – 1004. Найбільш заявок було подано на такі сільськогосподарські культури: кукурудза, соняшник та ріпак. У 2023 році кількість заявок зросла до 1026. Основні культури залишилися ті ж самі, проте зросла зацікавленість заявників у подачі заявок на овочеві культури такі як помідори та огірки. У 2024 році відбулося загальне збільшення кількості поданих заявок, де лідерами залишаються кукурудза, пшениця, ріпак та соняшник. Для порівняння, середня кількість заявок у довоєнний період (2012–2021 рр.) становила 1430.

Аналіз динаміки за групами культур протягом 2022–2024 років виявляє різноспрямовані тенденції.

Так спостерігається поступове зменшення кількості заявок на злакові культури: з 432 у 2022 році до 406 у 2023 році та 292 у 2024 році. Динаміка заявок на олійні та прядивні культури була нестабільною: 232 у 2022 році, зростання до 257 у 2023 році, але зменшення до 177 у 2024 році. Це може свідчити про коливання попиту та ринкових факторів.

На противагу, овочеві культури демонструють стабільний та найбільш виражений приріст: 97 заявок у 2022 році, 136 у 2023 році, і рекордні 204 у 2024 році. Подібна динаміка простежується у категорії плодових та ягідних культур, де кількість заявок поступово зростала: 35 у 2022 році, 60 у 2023 році та 63 у 2024 році. Водночас, кількість заявок на бобові культури зменшувалася: 30 у 2022 році, 29 у 2023 році та 24 у 2024 році.

Загалом, подача заявок на овочеві, плодові та ягідні культури демонструє стабільний ріст, тоді як у сегменті злакових і бобових культур спостерігається спад. Проте, до лідерів за кількістю заявок за весь період входять злаки, овочеві, олійні та прядивні, бобові та буряк.

Протягом 2022–2024 років переважали заявки на сорти іноземного походження. У 2022 році було подано 411 заявок на вітчизняні сорти проти 592 на іноземні. У 2023 році це співвідношення склало 396 проти 630 відповідно, а у 2024 році кількість заявок на іноземні сорти досягла 721 (проти 442 вітчизняних).

За походженням сортів серед іноземних країн стабільно лідирують Франція, США та Німеччина, хоча їхні позиції за роками коливаються. Наприклад, у 2022 році найбільше заявок було з Німеччини (129), США (118) та Франції (108). У 2023 році лідером стала Франція (195), за нею йшли США (160) та Німеччина (89). У 2024 році Франція знову лідирувала (163), а за нею йшли Німеччина (68) та США і Швейцарія (по 56).

Аналіз динаміки подачі заявок на включення до Реєстру сортів під час воєнного стану свідчить, що з одного боку, війна спричинила скорочення інвестицій у селекцію та випробування нових сортів, що негативно впливає на кількість поданих заявок. З іншого боку, збереженню довіри іноземних партнерів.

Позитивна динаміка подачі заявок демонструє стійкість та адаптивність українського агробізнесу.